LONDONA 1758 · PILNS TULKOJUMS

Zemes Visumā

Svēdenborga sarunas ar citu planētu gariem

MERKURS · JUPITERS · MARSS · SATURNS · VENERA · MĒNESS

BLUSABOOKS

GUDRĪBAS GRĀMATAS · CITAS PASAULES

Zemes Visumā

Svēdenborga sarunas ar citu planētu gariem (1758)

Emanuels Svēdenborgs par Merkura, Jupitera, Marsa, Saturna, Veneras, Mēness un zvaigžņoto debesu Zemju iedzīvotājiem. Pilns tulkojums

BlusaBooks · MMXXVI

Tulkojums, vēres un komentāri © 2026 SIA "Blusa Entertainment".
Avots: Emanuels Svēdenborgs, *De Telluribus in Mundo nostro Solari, quae vocantur Planetae, et de Telluribus in Coelo Astrifero* (Londona, 1758). Tulkots pēc 1787. gada angļu izdevuma (Londona) lapu attēliem.

BLUSABOOKS · MMXXVI

SATURS

Priekšvārds 5

I Par Zemēm Visumā 8

II Par Merkuru, tā gariem un iedzīvotājiem 12

III Par Jupitera Zemi jeb planētu, tās gariem un iedzīvotājiem 31

IV Par Marsu, tā gariem un iedzīvotājiem 56

V Par Saturnu, tā gariem un iedzīvotājiem 67

VI Par Veneru, tās gariem un iedzīvotājiem 71

VII Par Mēness gariem un iedzīvotājiem 74

VIII Kāpēc Kungs vēlējās piedzimt mūsu Zemē, nevis kādā citā 76

IX Par Zemēm zvaigžņotajās debesīs 79

X Par pirmo Zemi zvaigžņotajās debesīs, tās gariem un iedzīvotājiem 83

XI Par otro Zemi zvaigžņotajās debesīs, tās gariem un iedzīvotājiem 90

XII Par trešo Zemi zvaigžņotajās debesīs, tās gariem un iedzīvotājiem 95

XIII Par ceturto Zemi zvaigžņotajās debesīs, tās gariem un iedzīvotājiem 100

XIV Par piekto Zemi zvaigžņotajās debesīs, tās gariem un iedzīvotājiem 110

Komentāri 120

PRIEKŠVĀRDS

Vai uz citām planētām kāds dzīvo? 18. gadsimta vidū daudzi izglītoti eiropieši uz šo jautājumu atbildēja ar «jā». Franču rakstnieks Fontenels par to sarakstīja populāras sarunas, holandiešu zinātnieks Kristiāns Heigenss — veselu grāmatu «Kosmotheoros». Taču 1758. gadā Londonā iznāca grāmata, kas runāja pavisam citā balsī. Tās autors nespriež un neminē. Viņš mierīgi stāsta, ka pats ir runājis ar Merkura, Jupitera, Marsa, Saturna, Veneras un Mēness gariem — un ar gariem no piecām Zemēm pie tālām zvaigznēm — un ka no viņiem uzzinājis, kā izskatās šo pasauļu iedzīvotāji, kā viņi dzīvo, ko ēd, kā ģērbjas, kā sevi pārvalda un kā pielūdz Dievu. Grāmata iznāca latīņu valodā bez autora vārda. Tās autors bija Emanuels Svēdenborgs.

Kas bija Svēdenborgs. Emanuels Svēdenborgs (1688–1772) piedzima Stokholmā luterāņu mācītāja Jespera Svedberga ģimenē; tēvs vēlāk kļuva par Skāras bīskapu, un 1719. gadā ģimene tika iecelta muižniecības kārtā ar vārdu Svēdenborgs. Jaunais Emanuels studēja Upsalā, ilgi ceļoja pa Angliju, Holandi, Franciju un Vāciju un atgriezās mājās kā aizrautīgs inženieris un dabaszinātnieks. Gandrīz trīsdesmit gadus viņš bija Zviedrijas Kalnrūpniecības kolēģijas asesors — rūpējās par raktuvēm un metālu ieguvi. Viņš izdeva pirmo zviedru zinātnisko žurnālu, rakstīja par metalurģiju, astronomiju un fiziku, bet vēlāk pievērsās anatomijai un pētīja smadzenes; dažas viņa domas par smadzeņu garozas nozīmi apsteidza savu laiku. Viņš bija Zviedrijas Karaliskās zinātņu akadēmijas loceklis un Riksdāga Bruņinieku nama loceklis.

Pavērsiens. Ap 1743.–1745. gadu Svēdenborgs piedzīvoja dziļu garīgu krīzi. Viņš pierakstīja savus sapņus un vīzijas, un 1745. gadā Londonā, kā viņš pats vēlāk stāstīja, viņam «atvērās» garīgā redze. Pēc tam viņš atstāja amatu Kalnrūpniecības kolēģijā un atlikušos divdesmit piecus mūža gadus veltīja garīgiem rakstiem.

Galvenais no tiem — astoņu sējumu «Arcana Coelestia» («Debesu noslēpumi», 1749–1756), kurā viņš pantu pa pantam skaidro Radīšanas un Iziešanas grāmatas iekšējo jēgu. 1758. gadā Londonā viņš izdeva vairākas grāmatas, starp tām — «Par debesīm un elli» un šo, «Par Zemēm Visumā». Tā lielā mērā sakopo stāstus par citu planētu gariem, kas jau bija iespiesti «Arcana Coelestia» nodaļu nobeigumos.

Ko grāmata stāsta. Svēdenborgs sāk ar ievadu par to, kāpēc Zemju ir daudz un kāpēc tās apdzīvotas. Tad viņš pēc kārtas apraksta Merkura garus, kas atbilst atmiņai un vāc zināšanas visā Visumā; laipnos, godīgos Jupitera ļaudis, kuru seja nespēj melot; Marsa iedzīvotājus, kas dzīvo bez valdniekiem; pazemīgos Saturna ļaudis, kas savu gredzenu redz kā kaut ko bālganu, līdzīgu sniegam; divējādos Veneras ļaudis un mazos Mēness garus ar pērkonīgu balsi. Atsevišķā nodaļā viņš skaidro, kāpēc Kungs vēlējies piedzimt tieši mūsu Zemē. Grāmatas otrajā pusē viņš stāsta par ceļojumu garā uz piecām Zemēm zvaigžņotajās debesīs — ar tempļiem no dzīviem kokiem, ganu tautām, ģimenēm bez ķēniņiem un līgavu izvēli pēc sejas.

Kā to lasīt šodien. Šī nav astronomijas grāmata, un to nevajag lasīt kā ziņojumu par citu planētu dabu. Tā ir garīga liecība — viena no slavenākajām mistiskās literatūras grāmatām, kurā katrai redzamai lietai ir garīga nozīme: Svēdenborgs to sauc par «atbilstībām». Viņš pats uzsver, ka runā ar gariem, nevis ceļo miesā, un ka garīgajā pasaulē attālumi ir «stāvokļu» pārmaiņas. Grāmata uzrakstīta pirms Urāna (1781) un Neptūna (1846) atklāšanas, tāpēc tajā minētas tikai toreiz zināmās planētas. Mūsdienās zinām, ka Jupiters un Saturns ir gāzu milži bez cietas virsmas, ka uz Veneras ir ap 465 grādu karstuma un ka Mēnesim nav gaisa; dzīvība ārpus Zemes līdz šim nav atrasta. Toties Svēdenborga pārliecība, ka katra zvaigzne ir saule ar savām planētām, ir apstiprinājusies: kopš 1995. gada atklāti tūkstošiem planētu pie citām zvaigznēm.

Ietekme. Svēdenborga grāmatas lasīja un apsprieda visā Eiropā. Imanuels Kants par viņu 1766. gadā uzrakstīja asi kritisku darbu «Gara redzētāja sapņi», dzejnieks un mākslinieks Viljams Bleiks viņu gan apbrīnoja, gan ar viņu strīdējās, Onorē de Balzaks viņa idejas ievija romānā «Serafita», bet Helēna Kellere grāmatā

«Mana reliģija» stāstīja, cik daudz viņai devuši Svēdenborga raksti. 1787. gadā Londonā sāka darboties viņa sekotāju Jaunā Baznīca — tajā pašā gadā, kad iznāca šīs grāmatas angļu tulkojums.

Mūsu izdevums. Šis ir pilns tulkojums, teikumu pa teikumam, pēc 1787. gada angļu izdevuma lapām, pārbaudīts pret tām; nekas nav izlaists vai pārstāstīts. Svēdenborga paragrāfu numuri (**1.–178.**) paturēti, jo tie ir viņa paša teksta dalījums. Savas grāmatas lapu apakšā Svēdenborgs bieži atsaucas uz «Arcana Coelestia» paragrāfu numuriem; šos numurus esam izlaiduši, bet viņa vēru saturu paturējuši — tās sākas ar vārdu «Svēdenborgs». Dažas vēres ir 1787. gada angļu tulkotāja piezīmes, un tas tajās pateikts; pārējās vēres ir mūsējās: tajās izskaidroti vārdi, personas un jēdzieni, un tur, kur mūsdienās zināms citādi, īsi pateikts, ko zināms tagad. Ērtības labad Svēdenborga nodaļas esam numurējuši kā četrpadsmit daļas un tekstā ielikuši īsus apakšvirsrakstus. Grāmatas beigās katrai daļai ir komentārs — «Vienkāršiem vārdiem» un «Ko saka zinātne».

I. DAĻA

PAR ZEMĒM VISUMĀ

Sarunas ar citu Zemju gariem

1. Tā kā ar Kunga Dievišķo žēlastību man ir atvērts tas, kas pieder pie mana gara iekšienes, un tādējādi man ir dots runāt ne vien ar gariem un eņģeļiem, kas mīt mūsu Zemes tuvumā, bet arī ar tiem, kas mīt pie citām Zemēm; un tā kā man bija vēlēšanās uzzināt, vai citas Zemes pastāv, kādas tās ir un kādi ir to iedzīvotāji, — tad Kungs man ir ļāvis runāt un sarunāties ar gariem un eņģeļiem no citām Zemēm, ar dažiem dienu, ar dažiem nedēļu, ar dažiem vairākus mēnešus, un mācīties no viņiem par Zemēm, no kurām tie nāk un pie kurām tie uzturas, par to iedzīvotāju dzīvi, paražām un dievkalpojumu, kā arī par daudz ko citu, kas ievērības cienīgs.

Un tā kā man šādā veidā dots ar to visu iepazīties, tad ir atļauts to aprakstīt tā, kā esmu dzirdējis un redzējis. Jāievēro, ka visi gari un eņģeļi ir cēlušies no cilvēku dzimuma;[1] ka tie uzturas pie savām Zemēm;[2] ka viņi zina, kas uz tām notiek; un ka cilvēks var no viņiem mācīties, ja viņa iekšiene ir tik atvērta, ka viņš spēj ar tiem runāt un sarunāties. Jo cilvēks savā būtībā ir gars[3] un savā iekšienē mīt kopā ar gariem;[4] tāpēc tas, kam Kungs atvēris iekšieni, var ar tiem runāt kā cilvēks ar

1. Svēdenborgs (no viņa darba «Arcana Coelestia»): nav tādu garu un eņģeļu, kas reiz nebūtu bijuši cilvēki.
2. Svēdenborgs: katras Zemes gari uzturas pie savas Zemes, jo tie nāk no tās iedzīvotājiem un ir ar tiem līdzīga rakstura un dabas; tie arī kalpo šiem iedzīvotājiem.
3. Svēdenborgs: dvēsele, kas dzīvo pēc nāves, ir cilvēka gars; tas ir īstais cilvēks viņā, un citā dzīvē tas parādās pilnīgā cilvēka veidolā.
4. Svēdenborgs: cilvēks, vēl dzīvodams pasaulē, savā iekšienē, tas ir, savā garā jeb dvēselē, atrodas garu un eņģeļu vidū, kuru daba atbilst viņa paša dabai.

cilvēku.[5] Šī priekšrocība man ir dota jau divpadsmit gadus ik dienas.[6]

Kāpēc apdzīvotu Zemju ir daudz

2. Ka ir daudzas Zemes un uz tām cilvēki, un no tiem gari un eņģeļi, tas citā dzīvē ir labi zināms; jo tur ikvienam, kas to vēlas aiz mīlestības uz patiesību un tās dēļ, kam tā noder, ir ļauts runāt ar citu Zemju gariem un tā pārliecināties par pasauļu daudzumu[7] un uzzināt, ka cilvēku dzimums nemīt uz vienas vienīgas Zemes, bet uz neskaitāmām; un vēl uzzināt, kāds ir katras Zemes iedzīvotāju raksturs, dzīvesveids un dievkalpojums.

3. Par to esmu reizēm runājis ar mūsu Zemes gariem, un mūsu sarunas iznākums bija tāds, ka ikviens cilvēks ar plašu prātu var no daudziem apsvērumiem secināt, ka Zemju ir daudz un ka uz tām dzīvo cilvēki. Jo saprāts saka, ka tik lielas materiālas masas kā planētas, no kurām dažas lielumā tālu pārspēj mūsu Zemi, nav tukšas masas, radītas vienīgi tādēļ, lai riņķotu ap Sauli un ar savu vājo gaismu spīdētu vienas Zemes labā, bet ka to nozīmei jābūt daudz plašākai un cēlākai. Kas tic, kā ikvienam jātic, ka Dievs radījis visumu ne citā nolūkā kā vien, lai pastāvētu cilvēce un caur to debesis (jo cilvēce ir debesu stādu dārzs), tam jātic arī, ka visur, kur ir kāda Zeme, uz tās dzīvo arī cilvēki. Ka planētas, ko redz mūsu acis, jo tās atrodas šīs Saules sistēmas robežās, ir Zemes, var skaidri redzēt no tā, ka tās ir zemes vielas ķermeņi: tās atstaro Saules gaismu, un, raugoties caur tālskati, tās neizskatās kā zvaigznes, kas mirdz savā liesmā, bet kā Zemes, raibas no tumšiem plankumiem. To pašu var redzēt arī no tā, ka tās, tāpat kā mūsu Zeme, virzās ap Sauli pa zodiaka ceļu un tādēļ tām ir savi gadi un gadalaiki — pavasaris, vasara, rudens un ziema; un ka tās tāpat griežas ap savu asi, un tādēļ tām ir savas dienas un dienas laiki — rīts, pusdiena, vakars un nakts. Turklāt dažām no tām ir mēneši, ko

5. Svēdenborgs: cilvēks spēj runāt ar gariem un eņģeļiem, un senie ļaudis mūsu Zemē bieži ar tiem runāja; taču mūsdienās tas ir bīstami, ja cilvēks nav patiesā ticībā un Kunga vadīts.

6. Svēdenborga garīgā pieredze sākās 1744.–1745. gadā; šī grāmata pirmoreiz iznāca latīņu valodā Londonā 1758. gadā.

7. Daudzu apdzīvotu pasauļu ideja 17.–18. gadsimtā bija iecienīta; to aizstāvēja, piemēram, Fontenels (1686) un Kristiāns Heigenss (1698).

sauc par pavadoņiem, un tie riņķo ap savām centrālajām lodēm, kā Mēness ap mūsu Zemi; bet planētai Saturnam, kas atrodas vistālāk no Saules,[8] ir vēl liela gaiša josla, kas dod šai Zemei daudz gaismas, kaut arī atstarotas.[9] Kā gan kāds saprātīgs cilvēks, kas to zina, var apgalvot, ka šādi ķermeņi ir tukši un neapdzīvoti?

4. Bez tam sarunās ar gariem es reizēm esmu teicis, ka ir ļoti ticams, ka visumā ir vairāk Zemju nekā viena, jo zvaigžņotās debesis ir tik neizmērojamas un zvaigznes tajās tik neskaitāmas, un katra no tām savā vietā jeb savā pasaulē ir saule, līdzīga mūsu Saulei, tikai dažāda lieluma. Ikviens, kas apdomā, nonāk pie secinājuma, ka tik milzīgam veselumam jābūt līdzeklim kādam mērķim, radīšanas galamērķim, un šis mērķis ir debesu valstība, kurā Dievišķais var mājot kopā ar eņģeļiem un cilvēkiem. Jo redzamais visums jeb debesis, kas mirdz tik neskaitāmām zvaigznēm, kuras visas ir saules, ir tikai līdzeklis, lai pastāvētu Zemes un uz tām cilvēki, no kuriem var veidoties debesu valstība.[10] No tā ikvienam saprātīgam cilvēkam jāsecina, ka tik milzīgs līdzeklis, kas paredzēts tik lielam mērķim, nav radīts vienīgi vienas Zemes cilvēcei un no tās cēlušos debesu dēļ. Jo kas tas būtu Dievišķajam, kas ir bezgalīgs un kam tūkstoši, jā, desmitiem tūkstošu Zemju, visas pilnas ar iedzīvotājiem, ir niecīgi un gandrīz nekas!

5. Turklāt eņģeļu debesis ir tik neizmērojamas, ka tās atbilst visam un ikkatram, kas ir cilvēkā: miriādes atbilst katram loceklim un orgānam, visām iekšām un katra no tiem jūtām; un man dots zināt, ka šīs debesis ar visām savām atbilstībām nekādi nevarētu pastāvēt bez ļoti daudzu Zemju iedzīvotājiem.[11] **6.** Ir gari, kuru vienīgā nodarbe ir iegūt zināšanas, jo tikai zināšanas tos iepriecina. Šiem gariem ļauts klejot tālu apkārt un pat izceļot no šīs Saules sistēmas uz citām, lai tur krātu

8. 1758. gadā Saturns bija tālākā zināmā planēta; Urānu atklāja Viljams Heršels 1781. gadā, Neptūnu — 1846. gadā.

9. Šodien zināms, ka Saturna gredzeni sastāv no neskaitāmiem ledus un akmens gabaliņiem un ka pats Saturns ir gāzu milzis bez cietas virsmas.

10. Šodien zināms tūkstošiem planētu, kas riņķo ap citām zvaigznēm; pirmo ap Saulei līdzīgu zvaigzni atrada 1995. gadā, un kopš tā laika apstiprināts vairāk nekā pieci tūkstoši.

11. Svēdenborgs: debesis atbilst Kungam, un cilvēks visā, kas viņam pieder, atbilst debesīm; tādēļ debesis Kunga priekšā ir cilvēks lielā veidolā, ko var saukt par Lielo Cilvēku. Šo atbilstību viņš plaši apraksta pēc pieredzes.